

Datum
9 december 2002

Ons kenmerk
1927349/01

Blad
1 van 3

Aantal bijlagen

Aan : PHAIVD

Van : D4

Betreft : Vestzaknotitie opstelling bondgenoten VS bij verzoek om steun inzake Irak (t.b.v. CVIN 9 december)

Inhoud notitie

Deze notitie geeft een overzicht van de stand van zaken - voor zover dezerzijds bekend op 9 december om 12.00 uur - van de toezeggingen die bondgenoten hebben gedaan op het Amerikaanse verzoek om militaire steun bij een ingrijpen in Irak. Opgemerkt zij dat het Amerikaanse verzoek in beginsel *bilateraal* is neergelegd bij bondgenoten en dat slechts derhalve een volledig inzicht in de stand van zaken bij de VS bekend is.

Opstelling (NAVO)-bondgenoten op Amerikaans verzoek om militaire steun
Voorzover dezerzijds momenteel uit open bronnen bekend is de opstelling van NAVO- bondgenoten als volgt.

- **Turkije** en de VS hebben tijdens het bezoek van onder-minister Wolfowitz aan Ankara op 4 december onderhandelingen gevoerd over de Turkse bijdrage aan een Amerikaans ingrijpen in Irak. Wolfowitz heeft Ankara enkele honderden miljoenen dollars aangeboden voor een upgrade van bases die door Amerikaanse grondtroepen en luchtmacht gebruikt zouden worden. De Turkse minister van BZ heeft gesteld dat Turkije gebruik van het grondgebied voor aanvallen zou toestaan mits alle vreedzame middelen om Irak te ontwapenen waren uitgeput. *Tevens is door Turkije de eis neergelegd dat een ingrijpen wordt ondersteund door een resolutie van de Veiligheidsraad.* Wolfowitz heeft echter daarna gezegd dat hij duidelijke steuntoezeggingen heeft ontvangen van PM Gul en AK-partijleider Erdogan. Verder is Erdogan uitgenodigd om op dinsdag naar Washington te komen, hetgeen als een belangrijke steun in de rug voor de islamitische leider wordt gezien.
- **Duitsland** blijft bij eerdere afgekondigde weigeringen een directe (troepen) bijdrage te leveren. Duitsland zal wel de reeds bestaande verplichtingen nakomen ten aanzien van het toestaan van het gebruik van vliegvelden en overvlieg rechten voor Amerikaanse bommenwerpers. Verder heeft Duitsland aan Israël Patriot raketten toegezegd.
- **Frankrijk** heeft bij monde van o.m. minister van Defensie Alliot-Marie publiekelijk verklaard dat slechts de VR bevoegd is om te beslissen over militaire actie om Irak te ontwapenen. Volgens een betrouwbare bron zal

Datum
9 december 2002

Ons kenmerk
1927349/01

Blad
2 van 3

Frankrijk, na behandeling van de kwestie door de Veiligheidsraad, een bijdrage leveren aan een eventuele militaire actie van de VS tegen Irak. Dit houdt niet in dat Frankrijk overtuigd is van de zinnigheid van een militair optreden. Militaire participatie aan de zijde van de VS wordt noodzakelijk geacht om Frankrijks invloed als grote mogendheid te behouden.

- **Noorwegen** heeft op 21 november verklaard pas over een militaire bijdrage te willen beslissen op het moment dat de gang via de VR is doorlopen. Dat betekent dat een definitief standpunt van Noorse zijde pas na 8 december is te verwachten.
- **Zweden** volgt de Franse lijn en houdt vast aan een behandeling in de Veiligheidsraad indien Irak in gebreke zou blijven. Een Zweedse bijdrage zal waarschijnlijk hooguit uit humanitaire hulp bestaan.
- **Spanje** beschikt over enkele voor de VS belangrijke luchtmachtbases, maar heeft nog geen toezeggingen gedaan over het gebruik ervan. Vandaag heeft de Spaanse minister van Defensie een gesprek met Rumsfeld en Rice, maar er wordt niet verwacht dat Spanje een concrete aanbod zal doen.
- **Portugal** heeft bij monde van premier Barroso het gebruik van een luchtmachtbasis door de Amerikanen op de Azoren toegezegd.
- **Bulgarije** heeft eind november gesteld dat het 'tot op zekere hoogte' wil bijdragen aan een Amerikaanse operatie. In ruil voor logistieke steun zou Bulgarije toezeggingen van de VS verlangen dat Irak \$1,5 miljard schuld aan Bulgarije terugbetaalt. Overigens is Bulgarije thans één van de niet-permanente Veiligheidsraadsleden.
- **Hongarije** is door de VS gevraagd om toestemming om een reeds door de VS in gebruik zijnde legerbasis te bestemmen voor het trainen van Amerikaanse troepen. De Hongaren vermoeden echter dat de Amerikanen deze basis in feite willen gebruiken om Iraakse oppositieleiders op te leiden en in te zetten in Irak. Om binnenlands politieke redenen wil Hongarije hierover geen toezeggingen doen.
- **Roemenië** wordt door de VS gezien als een belangrijke schakel tussen het conflictgebied met Irak en andere Europese NAVO-partners vanwaar uit aanvallen worden uitgevoerd. Vooral toegang tot het Roemeense luchtruim en luchtmachtfaciliteiten zijn van belang voor de VS. Roemenië's deelname zou ook de druk op Turkije verlichten. Een directe militaire bijdrage is echter niet te verwachten aangezien Roemenië al deelneemt aan operaties in Afghanistan.

Datum
9 december 2002

Ons kenmerk
1927349/01

Blad
3 van 3

- **Slowakije** heeft in de verklaring van de Navo-bijeenkomst in Praag 20-21 november niet nader aangeduide steun aan een Amerikaanse ingrijpen in Irak toegezegd.
- **Canada** is verzocht om levering van 'light armored vehicles' en speciale eenheden. Premier Chrétien heeft verklaard dat Canada bereid is om steun te verlenen, maar dat men nog geen definitieve beslissing heeft genomen. Er zijn thans politieke fricties tussen de VS en Canada vanwege Amerikaanse kritiek op Candese bezuiniging op de defensie-uitgaven.
- **Australië** heeft de Amerikaanse opstelling tegenover Irak voortdurend gesteund en premier Howard heeft al publiekelijk gezinspeeld op de inzet van een Australische gemechaniseerde brigade in Irak.

